

ОПЕРАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ОСНОВНИХ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПОЛІГРАФІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ОСНОВІ НОРМАТИВНОГО МЕТОДУ

У рішеннях вересневого (1965 р.) Пленуму ЦК КПРС, схвалених і розвинутих XXIII з'їздом КПРС, великого значення надається удосконаленню планування як народного господарства і всієї промисловості, так і окремих підприємств, щоб забезпечити неухильне підвищення ефективності виробництва.

Важливим направленням удосконалення планування є послідовне здійснення принципу безперервності. За цим принципом, перш за все, перебудовується техніко-економічне планування в напрямку органічного пов'язання перспективного і щорічного техніко-економічного планування галузі і підприємств.

Правильне поєднання централізованого державного планування з оперативно-господарською діяльністю підприємства як первісної ланки промисловості, є важливою вимогою закону планомірного пропорційного розвитку народного господарства. Колектив кожного підприємства, створюючи безпосередні матеріальні цінності, здійснює завдання державного плану. Пов'язання централізованого державного планування з внутрізаводським плануванням забезпечує єдність дій всіх ланок народного господарства та повинно одночасно стимулювати ініціативу кожної його ланки в галузі мобілізації можливостей до підвищення ефективності виробництва.

Для кращого виконання планових завдань необхідно всемірно розвивати соціалістичне змагання за виконання та перевиконання виробничих планів, за впровадження нової техніки, наукової організації виробництва і праці, за поліпшення якості продукції, за підвищення продуктивності праці та ефективності виробництва.

За директивами XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1966—1970 рр. основною формою техніко-економічного планування повинні стати п'ятирічні плани з конкретними завданнями на кожний рік, пов'язані з планами по галузях і союзних республіках. Отже, усуваються недоліки, які заважали безперервності у техніко-економічному перспективному і щорічному плануванні галузі та його підприємств.

Послідовне здійснення принципу безперервності у плануванні вимагає покласти його в основу удосконалення внутрізаводського оперативного планування, що є продовженням техніко-економічного. Оперативні плани складаються на кожному підприємстві, щоб передбачити оптимальний повсякденний рух виробництва з метою виконання і перевиконання щорічних техпромфінпланів та їх кварталних завдань. За допомогою оперативного планування завдання державного плану дово-

дяться до підрозділів підприємства та до безпосередніх його виконавців з урахуванням їх зобов'язань по соціалістичному змагання за краще використання резервів виробництва та підвищення його ефективності. В цьому виявляються особливості пов'язання планування на всіх ділянках підприємства з завданням державного плану з додержанням принципу безперервності у пов'язанні щорічного техніко-економічного та повсякденного оперативного планування.

Отже, оперативне планування повинно охопити основні техніко-економічні показники діяльності підприємств, щоб на основі організації ритмічної роботи підприємства добитись виконання і перевиконання виробничих планів не тільки по номенклатурі, але і по випуску реалізованої продукції, завдань по праці, по підвищенню ефективності виробництва та повною мірою забезпечити пропорціональність і планомірність виробництва.

Здійснення принципу безперервності при удосконаленні оперативного планування вимагає удосконалення оперативного регулювання, включивши до нього оперативний аналіз техніко-економічних показників виробництва. Це створить передумови до удосконалення системи управління підприємством на основі органічного застосування економічних методів керівництва виробництвом. При цьому необхідно чітко визначити, що суть і завдання оперативних планів у тому, щоб забезпечити виконання і перевиконання у наступному місяці планових завдань по техніко-економічних показниках.

Мова йде не про два плани, а про передбачення в оперативних планах оптимального рішення поставлених у річному техпромфінплані завдань. Слід виходити з наявних на наступний місяць виробничих резервів, з навантаження замовленнями, із взятих зобов'язань у зустрічних планах колективу підприємства достроково здійснити не тільки кількісні, але й якісні планові завдання.

Розроблений кафедрою економіки і організації поліграфічної промисловості УПІ ім. Івана Федорова нормативний метод планування і обліку затрат, пристосований до специфічних умов поліграфічного виробництва, дозволяє передбачити до запуску замовлень у виробництво нормативні трудові затрати. На основі цих затрат у нормо-годинах на кожну виробничу операцію певної стадії виготовлення та тарифних ставок оплати праці передбачаються нормативні затрати за такою важливою статтею собівартості, як заробітна плата основних виробничих робітників.

Визначені за нормативним методом трудові затрати для кожного замовлення у розрізі операцій та стадій виробництва використовуються для об'ємних розрахунків трудомісткості конкретних замовлень по виготовленню друкарських форм, друкуванню і брошурувально-палітурних та інших обробних процесах.

Оскільки нормативна трудомісткість окремих замовлень є основою для визначення затрат на оплату праці, створюється можливість передбачити в оперативних планах потрібні фонди на оплату праці та їх відповідність до планових фондів заробітної плати.

Застосування нормативного методу планування і обліку затрат на виробництво охоплює не тільки трудові затрати основних робітників, але і матеріальні затрати — на основні та найбільш цінні допоміжні матеріали, енергію на технологічні цілі та інше.

Отже, застосування нормативного методу планування та обліку затрат дає можливість на основі нормативів на окремі затрати передбачити нормативну повну собівартість продукції за оперативним планом.

Передбачена вартість потенціально реалізованої продукції за оптовими цінами, що її завершення проектується за оперативним планом,

нам відома¹. Повна собівартість цієї продукції визначається, виходячи з нормативних прямих витрат та з планових нормативів непрямих затрат.

Нормативні прямі витрати основних матеріалів і на оплату праці утворюють основу для передбачення за оперативним планом нормативної собівартості продукції. В першу чергу це робиться для продукції, що завершується в біжучому місяці, оскільки вона складає потенціально реалізовану продукцію. Розмір цієї продукції встановлювався за оперативним планом завершуючого цеху по видачі продукції.

Визначення нормативної собівартості продукції, включеної до оперативного плану видачі, дає можливість передбачити суму прибутку від реалізації цієї продукції, як різницю між вартістю в оптових цінах та повною собівартістю.

Нормативна собівартість і вартість продукції та прибуток (у тис. крб.)

Видавництва і замовлення	Прямі витрати			Продукція в оптових цінах
	I. Основні матеріали	II. Заробітна плата (пряма)	Разом	
1. «Просвещение»	14,5	13,2	27,7	60,5
2. «Советская Россия»	0,1	0,2	0,3	1,3
3. «Советский художник»	—	1,5	1,5	11,3
Разом:	14,6	14,9	29,5	
	III. Непрямі витрати		34,8	
	Повна собівартість		64,3	73,1
	Прибуток		8,8	
	За планом			
	Повна собівартість		67,4	73,1
	Прибуток		5,7	

Непрямі витрати розраховані на оперативний випуск продукції диференційовано за перемінними витратами — паливо і енергія на технологічні цілі, заробітна плата, що не враховується за замовленнями, додаткова заробітна плата і відрахування на соцстрах, допоміжні матеріали, та умовно-постійними — інші цехові, загальнозаводські та позавиробничі.

Нормативні витрати за статтями «паливо і енергія» і «допоміжні матеріали» визначені за питомими нормами витрат для обсягу продукції за оперативним планом.

Нормативні витрати за статтями заробітної плати непрямой, додаткової і відрахування на соцстрах обчислені плановим коефіцієнтом (за кошторисом) до прямої заробітної плати.

За статтями умовно-постійних витрат взято нормативну собівартість на рівні місячного кошторису витрат.

При встановленні оперативних планів видачі продукції передбачаються зміни незавершеного виробництва підприємства на кінець місяця. Якщо ця зміна складає суму більше одного процента від суми продукції, то на передбачений процент зменшується або збільшується сума

¹ Див. статтю в збірнику «Поліграфія», 1967, № 3.

умовно-постійних витрат за нормативною собівартістю продукції, оскільки збільшення або зменшення незавершеного виробництва приймає на себе певну суму цих витрат. Оскільки перемінні витрати визначені за обсягом випуску продукції, вони не підлягають поділу між випущеною продукцією і незавершеним виробництвом.

Передбачення за оперативним планом повної собівартості за конкретними статтями витрат дозволяє довести до завершуючого цеху ці витрати в повній відповідності з очікуваним (за оперативним планом) випуском продукції. Цим самим зміцнюється господарський розрахунок, оскільки лімітуються витрати по кожній статті собівартості. Це допомагає керівництву підприємства і цехів оперативно добиватись економії не тільки за прямими витратами, які лімітуються нормативами прямих витрат по кожному замовленню, але і за непрямими витратами, які сумарно значно перевершують прямі витрати.

В цілому розрахунки повної собівартості дають основу для оперативного контролю за тим, щоб очікувані показники прибутків і рентабельності були не нижче, а вище завдань державного плану.

Пов'язання натуральних і вартісних, якісних і кількісних показників техпромфінплану і місячного оперативного плану підприємства на основі застосування нормативного методу допоможе здійснити принцип безперервності у внутрізаводському плануванні та виконувати своєчасно соціалістичні зобов'язання щодо підвищення ефективності виробництва.

A. M. LEVIN

**OPERATIVE PLANNING OF THE PRINCIPAL TECHNIC-ECONOMICAL
DATA OF THE POLYGRAPHICAL MANUFACTURE ON THE BASIS
OF THE STANDARD METHOD USED**

S u m m a r y

The strengthening of the economical methods of management in the new conditions of the economic reform demands the further improvement of the operative planning. With this purpose on the basis of the principle of the continuity of the manufacture planning we have developed the method for the operative economic-calculated planning of the main technico-economical data using this standard method.
